

Domov>Denarni zahtevki>Zavarovanje premoženja med postopkom uveljavitve terjatve v državah EU

Na področju civilnega pravosodja se bodo postopki, ki še potekajo, in postopki, ki so se začeli pred koncem prehodnega obdobja, nadaljevali po pravu EU. Evropski portal e-pravosodje bo na podlagi vzajemnega priznavanja ohranil informacije, povezane z Združenim kraljestvom, do konca leta 2024.

Zavarovanje premoženja med postopkom uveljavitve terjatve v državah EU

Gibraltar

1 Katere so različne vrste ukrepov?

Sodna odredba je sklep sodišča, ki od stranke zahteva, naj sprejme določene ukrepe ali naj se tega vzdrži. Začasna odredba je tak sklep, ki se izda pred sodno obravnavo tožbenega zahtevka. Tožnik lahko poskusi zaščititi svoj položaj med sodnim postopkom ali celo pred začetkom postopka, tako da vloži predlog za začasno odredbo, da se tožencu prepreči, da bi ukrepal na način, ki bo škodoval tožniku.

Tožnik ima na voljo dve posebni vrsti odredb, za kateri lahko zaprosi, kadar obstaja tveganje, da bo toženec sprejel ukrepe, da uniči dokaze ali tožniku prepreči pridobitev kakršne koli sodne odločbe. Prva je nalog za preiskavo, ki od toženca zahteva, da dovoli preiskavo svojih prostorov zaradi dokumentov ali lastnine; druga pa odredba o zamrznitvi, ki tožencu preprečuje, da bi s sredstvi razpolagal ali jih odstranil iz območja sodne pristojnosti.

Kadar poskuša tožnik doseči plačilo nekega zneska denarja (tj. dolga ali odškodnine), lahko sodišče tožencu odredi začasno plačilo na račun kakršnega koli zneska, ki ga bo toženec na koncu morda moral plačati, da tožnik ne bi zašel v težave zaradi kakršne koli zamude pri pridobitvi sodne odločbe.

Za toženca morda obstaja nevarnost nezmožnosti izvršitve sklepa o stroških, čeprav je tožbeni zahtevek zavrnjen in je plačilo stroškov naloženo tožniku.

Sodišče lahko zaradi zaščite toženca v določenih okoliščinah tožniku naloži plačilo jamstva za stroške, običajno v zplačilom zneska denarja sodišču.

Vrhovno sodišče je tudi pristojno, da izda začasni ukrep, s katerim podpre postopek, ki je v pristojnosti drugega sodišča, če je to primerno. Izda lahko tudi sodno odredbo o zamrznitvi, ki velja za cel svet („worldwide freezing injunction“) in se nanaša na sredstva na drugih območjih sodne pristojnosti.

2 Pod katerimi pogoji se lahko odredijo taki ukrepi?

2.1 Postopek

Sodne odredbe (vključno z nalogi za preiskavo in odredbami o zamrznitvi)

Sodne odredbe so sklepi sodišča. Če ni izdan nalog za preiskavo ali odredba o zamrznitvi, toženec načeloma ni dolžan dovoliti preiskave svojih prostorov ali se vzdržati porabe svojih sredstev. Predlog za izdajo naloga za preiskavo ali odredbe o zamrznitvi poda vrhovno sodišče.

Vložnik mora v celoti in pošteno razkriti vsa materialna dejstva, s katerimi bi bilo treba seznaniti sodišče (zlasti v primeru, ko je predlog podan brez obvestila).

Prav tako je treba podati predlog odredbe, v kateri so natančno navedeni potrebni ukrepi.

Pri začasnih odredbah se običajno od vložnika zahteva, naj se zaveže k „navzkrižnemu nadomestilu škode“ – obljubi, da bo nasprotni stranki v postopku nadomestil morebitno izgubo, ki jo bo povzročila sodna odredba, če se pozneje izkaže, da ta ne bi smela biti izdana (npr. ker vložnik na sodni obravnavi ni uspel).

Predlogi se lahko podajo brez obvestila nasprotne stranke v postopku, če za to obstajajo dobri razlogi. Podajo se lahko tudi, preden je tožnik vložil tožbeni obrazec za začetek postopka o glavni stvari. Formalna zahteva, da mora vložnik na obravnavi predloga zastopati odvetnik, sicer ne obstaja, vendar pa bo vložnik običajno za predložitev takega predloga potreboval pravni nasvet in zastopanje.

Ko sodišče sklep odobri, ga je treba napisati in vročiti nasprotni stranki v postopku. Sodni uradniki pri vročanju ali izvrševanju začasnih odredb ne igrajo nobene vloge. Vendar pa je treba naloge za preiskavo izvajati v skladu s posebnimi postopki. Običajno jih mora vročiti „nadzorni odvetnik“, ki se spozna na naloge za preiskavo in je neodvisen od vložnikovih odvetnikov. Nadzorni odvetnik mora nalog za preiskavo nasprotni stranki pojasniti in jo poučiti o pravici, da poišče pravni nasvet. Nadzorni odvetnik bo izvedel ali nadziral preiskavo ter o njej poročal vložnikovim odvetnikom.

Začasna plačila in jamstvo za stroške

Začasna plačila in jamstvo za stroške so lahko določeni v sporazumu med strankami, če pa sporazuma ni, se je treba obrniti na sodišče. Predlog je podan s predložitvijo obvestila o predlogu, podprtega s pisnimi dokazi. Predlog se vroči nasprotni stranki, ki lahko v odgovor predloži dokaze. Če sodišče izda sklep, bo določilo obliko in znesek jamstva ali plačila, ki ga je treba izvršiti.

Stroški pridobitve sklepov

Ni točno določene lestvice stroškov za pridobitev katerega koli od zgoraj opisanih sklepov. Obstajajo pa posebne sodne pristojbine za izdajo predloga za sklep, ki so odvisne od tega, ali je bil predlog podan z obvestilom nasprotni stranki ali brez njega. Vse informacije o teh pristojbinah je mogoče dobiti v sodni pisarni vrhovnega sodišča, Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar, telefon: (+350) 20075608.

Vložnik mora plačati honorarje svojih odvetnikov (v primeru naloga za preiskavo pa tudi stroške nadzornega odvetnika), čeprav bo plačilo teh stroškov na koncu morda naloženo nasprotni stranki.

2.2 Glavni pogoji

Sodišče prosto presoja o vseh pravnih sredstvih, opisanih v tem delu, in jih ne bo odobrilo, če meni, da bi bila neprimerna ali nesorazmerna glede na okoliščine. Sodišča so navadno bolj previdna v zvezi z nalogi za preiskavo in odredbami o zamrznitvi, ker so to posebej strogi ukrepi.

Začasne odredbe

Sodišče bo pri odločanju, ali naj odobri začasno odredbo, najprej preučilo, ali dejanje sproža „resno vprašanje, ki ga je treba obravnavati“ (in ne vprašanje, ki je „neresno in zlonamerno“). Če ga ne, bo sodna odredba zavrnjena.

Če gre za resno vprašanje, ki ga je treba obravnavati, bo sodišče potem preučilo „izravnavo zaradi prikladnosti“. To vključuje vprašanje, ali bi bilo slabše od tožnika zahtevati, da sodne odredbe do sodne obravnave ne uporabi, ali da toženec utрпи sodno odredbo. Sodišče bo pri odločanju o tem vprašanju preučilo naslednje zadeve v tem vrstnem redu:

Ali bi bila dodelitev odškodnine ustrezno pravno sredstvo za tožnika, če bi ta na sodni obravnavi uspel? Če bi bila odškodnina ustrezna, bo sodna odredba zavrnjena. Če ne bi bila (npr. ker bi bila škoda, povzročena tožniku, nepopravljiva ali nedenarna), je treba preučiti preostala vprašanja.

Ali bi tožnikovo navzkrižno nadomestilo škode tožencu zagotovilo ustrezno zaščito, če bi na sodni obravnavi uspel toženec? Če bi odškodnina ustrezno zaščitila toženca, se to običajno šteje v prid sodni odredbi.

Kadar so drugi dejavniki videti enakovredno uravnoteženi, bo sodišče ohranilo status quo. Ta dejavnik običajno šteje v prid sodni odredbi. Lahko se preučijo drugi socialni ali ekonomski dejavniki, kot sta učinek odobritve ali zavrnitve sodne odredbe na zaposlitev ali razpoložljivost zdravil. Kot zadnjo možnost lahko sodišče preuči relativne prednosti utemeljitev strank, vendar le, če je mogoče oblikovati jasno mnenje, da je utemeljitev ene stranke precej močnejša od utemeljitve druge.

Nalogi za preiskavo

Nalog za preiskavo je mogoče izdati, da se zagotovi ohranitev dokazov ali lastnine, pomembnih za pravni postopek. Pogoji za pridobitev naloga za preiskavo so strožji od drugih vrst sodnih odredb in sodišče naloga ne bo izdalo, če vložnik ne dokaže, da so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

Dokazi *prima facie* zoper toženca so izredno močni.

Dejavnosti toženca, ki so povod za postopek, tožniku povzročajo resno dejansko in potencialno škodo.

Ni jasnih dokazov, da ima toženec obremenilne listine ali gradivo.

Obstaja „realna možnost“ ali „verjetnost“, da bodo v primeru neizdaje naloga pomembne listine ali gradivo izginili.

Odredbe o zamrznitvi

Sodišče je pristojno, da odobri odredbo o zamrznitvi, kadar je to „upravičeno in primerno“. Odredba o zamrznitvi ne bo odrejena, če tožnik ne more dokazati, da so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

Tožnik ima dejanski tožbeni temelj, za katerega so pristojna sodišča Gibraltarja.

Tožnik ima „dobro utemeljeno zadevo“ zoper toženca.

Obstajajo razlogi za prepričanje, da ima toženec sredstva na območju sodne pristojnosti.

Obstaja „realno tveganje“, da bo toženec s sredstvi razpolagal na način, da ne bo mogoče izvršiti nobene sodne odločbe (npr. tako, da se sredstev znebi ali jih odstrani z območja sodne pristojnosti).

Sodišče bo še posebej previdno, preden odobri odredbe o zamrznitvi v podporo postopku v tujini, zlasti če bi se odredba o zamrznitvi prekrivala ali bila v nasprotju s kakršno koli odredbo o zamrznitvi, ki jo je izdalo tuje sodišče, pred katerim teče glavni postopek, ali če je tuje sodišče zamrznitev sredstev zavrnilo.

Sodišče odredbe o zamrznitvi, ki velja za cel svet, ne bo izdalo, če ima nasprotna stranka dovolj sredstev znotraj območja sodne pristojnosti, pri čemer mora preučiti, ali bi odredba o zamrznitvi, ki velja za cel svet, lahko bila izvršena v državah, kjer ima sredstva nasprotna stranka.

Začasna plačila

Sodišče lahko tožencu odredi začasno plačilo le v primerih, da je toženec priznal obveznost za plačilo denarja tožniku, da je bila sodna odločba že izdana v korist tožniku za denarni znesek, ki bo ocenjen pozneje, ali da se je sodišče prepričalo, da bo tožnik na sodni obravnavi dobil povrnjen „znaten denarni znesek“ (oziroma plačilo v zvezi s toženčevim zasedbo zemljišča v primeru tožbenega zahtevka za posest zemljišča). V primerih osebne poškodbe je plačilo mogoče odrediti le, če bo toženčeva obveznost poravnal zavarovatelj ali če je toženec javni organ.

Jamstvo za stroške

Najbolj običajni primeri, v katerih lahko sodišče tožniku odredi predložitve jamstva, so naslednji:

Tožnik prebiva zunaj Evropske unije in evropskega prostotrgovinskega območja (Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Švica) in bi bilo sklep o stroških težko izvršiti v državi tožnikovega prebivališča.

Tožnik je podjetje ali registriran organ in ni nobenega razloga za prepričanje, da ne bi mogel plačati toženčevih stroškov, če mu bo tako odrejeno. (Sodišče bo pri odločanju, ali odrediti jamstvo, upoštevalo, ali je toženec s svojim ravnanjem povzročil tožnikovo pomanjkanje denarja ali sredstev.)

Tožnik je spremenil naslov, da bi se izognil posledicam pravde, ali v tožbenem obrazcu ni navedel pravega naslova.

Tožnik je sprejel ukrepe v zvezi s svojimi sredstvi, zaradi česar bi bilo težko izvršiti sklep o stroških zoper njega.

Sodišče bo sklep izdalo le, če je prepričano, da je to pravično storiti v vseh okoliščinah. Preučilo bo, ali se vloga za jamstvo uporablja zato, da se potlači pravi tožbeni zahtevek, in ali ima tožbeni zahtevek razumno dobre obete za uspeh.

Sodišče je tudi pristojno za odreditev, da mora jamstvo zagotoviti:

stranka, ki ni udeležena v postopku, vendar financira tožbeni zahtevek v zameno za sadove postopka ali je pravico do vloge tožbenega zahtevka dodelila tožniku, da bi se izognila tveganju, da prejme sklep o stroških;

katera koli stranka v postopku, ki brez utemeljenega razloga ni spoštovala pravil sodišča.

3 Cilj in predmet takih ukrepov

3.1 Katere vrste premoženja so lahko predmet takih ukrepov?

Začasne odredbe

Sodna odredba lahko od stranke zahteva, naj sprejme ukrepe v zvezi s kakršno koli vrsto sredstev ali naj se jih vzdrži.

Nalogi za preiskavo

Nalog za preiskavo od toženca zahteva, naj dovoli vstop v svoje prostore, vendar vložniku ne omogoča, da vstop izsili. V nalogu morajo biti opredeljeni prostori, ki se jih lahko preišče, in predmeti, ki jih tisti, ki vodijo preiskavo, lahko pregledajo, kopirajo in odstranijo. Nalog lahko zajema le dokaze, ki so morda upoštevni v postopku, ali premoženje, ki je lahko predmet postopka oziroma glede katerega se lahko pojavi vprašanje med postopkom.

Nalog na standardnem obrazcu od nasprotne stranke zahteva, naj izroči vse elemente, navedene v nalogu. Kadar so upoštevni dokazi shranjeni na računalniku, je treba omogočiti dostop do vseh računalnikov v prostoru, tako da se lahko preiščejo, in priskrbeti je treba kopije vseh upoštevni najdenih stvari.

Odredbe o zamrznitvi

Sodišče lahko izda odredbo o zamrznitvi v zvezi s premoženjem nasprotne stranke, ki tej prepoveduje, da bi svoja sredstva na območju sodne pristojnosti zmanjšala pod opredeljeno vrednost, ali odredbo o zamrznitvi posameznih sredstev. Nasprotni stranki bo še vedno dovoljeno, da točno določene zneske porabi za življenjske stroške ter pravne nasvete in zastopanje, in sklep lahko nasprotni stranki dopušča, da s sredstvi razpolaga v okviru običajnega poslovanja.

Odredba o zamrznitvi na standardnem obrazcu je sklep o „najvišjem znesku“, v katerem je navedeno, da se uporablja za vsa sredstva nasprotne stranke do navedene vrednosti. Zajema vsako sredstvo, s katerim lahko nasprotna stranka razpolaga kot z lastnim, vključno s sredstvi, ki jih ima ali nadzira tretja stranka v skladu z navodili nasprotne stranke.

Splošni sklep ali sklep o „najvišjem znesku“ bo zajemal vsa sredstva, vključno s premičnim in nepremičnim premoženjem, vozili, denarjem in vrednostnimi papirji. Sklep se bo nanašal tudi na vsa sredstva, pridobljena po njegovi izdaji. Podrobno lahko navede določeno premoženje, poslovna sredstva in bančne račune, ki so zamrznjeni. Skupni bančni račun ne bo zamrznjen, razen če ne bo to posebej navedeno v sklepu.

3.2 Kakšni so učinki takih ukrepov?

Toženec se opozori, da neupoštevanje začasnih odredb pomeni razžalitev sodišča, zaradi katere se mu lahko odvzame prostost, se mu naloži globa ali pa se mu zasežejo sredstva.

Če tretja stranka nasprotni stranki omogoči razpolaganje s sredstvi v nasprotju z odredbo o zamrznitvi, to ni nujno razžalitev sodišča. Vendar če tretja stranka, ki je bila obveščena o odredbi o zamrznitvi, ob polnem zavedanju nasprotni stranki pomaga, da razpolaga z zamrznjenimi sredstvi, to pomeni razžalitev. Vložnik bi zato moral predložiti kopije odredb o zamrznitvi tretjim strankam, kot so bankirji, računovodje in odvetniki nasprotne stranke. (V sklepu na standardnem obrazcu se domneva, da bo to storjeno, in tretje stranke opozarja o morebitnih kaznih. Ta sklep vključuje tudi zaveze vložnika, da bo poravnal razumne stroške, ki tretjim strankam nastanejo zaradi izpolnitve zahtev iz sklepa, in da jim bo povrnil škodo zaradi tako nastalih obveznosti.) Čeprav so bili banke in druge tretje stranke obveščeni o sklepu, lahko še vedno izvršujejo pravice do zavarovanja in pobota, ki so nastale pred izdajo odredbe o zamrznitvi.

Odredba o zamrznitvi tožniku ne daje nobenih premoženjskih pravic v zvezi z zamrznjenimi sredstvi. Pravica do sprožitve postopka zaradi razžalitve je na splošno edino tožnikovo pravno sredstvo. Pogodba, sklenjena v nasprotju z odredbo, je nezakonita, zato je oseba, ki ve, da bo kršila odredbo, ne bo mogla izvršiti. Sodišče bo poleg tega včasih lahko odobrilo ločeno odredbo, ki tožencu preprečuje izvajanje pogodbe s tretjo stranko. Vendar se lastništvo še vedno lahko prenese v skladu z nezakonito pogodbo, pri čemer po izvršitvi take pogodbe prenesenih sredstev običajno ni mogoče povrniti.

3.3 Kakšna je veljavnost takih ukrepov?

Kadar je sklep o začasni odredbi izdan v navzočnosti strank, je v njem lahko navedeno, da velja do sodne obravnave, sodne odločbe ali nadaljnega sklepa sodišča oziroma do določenega datuma. (Če odredba velja „do nadaljnega sklepa“, ne bo pretekla, ko sodišče izda sodno odločbo, temveč šele takrat, ko izda sklep, ki izrecno ali implicitno razveljavlja odredbo.)

Začasna odredba, izdana brez obvestila nasprotni stranki, bo običajno trajala omejeno obdobje, redko dlje od sedmih dni, in za njeno nadaljevanje bo potreben še en sklep sodišča. Kadar sodišče odobri odredbo brez obvestila, običajno določi „datum vrnitve“ za nadaljnjo obravnavo, ki se je nasprotna stranka lahko udeleži in na njej izpodbija nadaljevanje odredbe. Odredba o zamrznitvi na standardnem obrazcu navaja, da velja do datuma vrnitve ali do nadaljnega sklepa.

4 Ali se je zoper ukrep mogoče pritožiti?

Toženec ali katera koli tretja stranka, ki jo začasna odredba neposredno zadeva, lahko sodišče kadar koli zaprosi za spremembo ali razveljavitev sklepa (čeprav bi bilo treba z vlogo glede naloga za preiskavo, ki je že bila opravljena, običajno počakati do sodne obravnave). Za izpodbijanje sklepa, izdanega brez obvestila, ni treba čakati do datuma vrnitve. Toženec mora o vlogi predhodno obvestiti tožnikove odvetnike. Vlogo je običajno treba predložiti sodišču, ki je sklep izdalo, in pogosto jo bo obravnaval isti sodnik.

Razlogi, na podlagi katerih lahko nasprotna stranka vloži tako vlogo, vključujejo: neizpolnitev enega od pogojev sklepa, materialno spremembo okoliščin, ki odpravlja utemeljitev sklepa, zatiralen učinek sklepa, nerazumno poseganje v pravice nedolžnih tretjih strank in zamudo tožnika pri uveljavljanju tožbenega zahtevka. Kadar je bila odredba pridobljena brez obvestila nasprotni stranki, razlogi za razveljavitev ali spremembo sklepa vključujejo tudi dejstvo, da vložnik sodišču pri pridobivanju sklepa ni razkril materialnih dejstev in da ni bilo dovolj dokazov za utemeljitev izdaje začasnega ukrepa brez obvestila.

Če sodišče sklep razveljavi, se ima nasprotna stranka potem pravico opreti na vložnikovo navzkrižno nadomestilo škode in uveljavljati odškodnino. Sodišče bo odredilo „preiskavo glede odškodnine“, da ugotovi izgube nasprotne stranke, čeprav se to lahko odloži do sodne obravnave ali na pozneje.

Sodišče je tudi pristojno, da razveljavi ali spremeni sklepe o začasnih plačilih in jamstvu za stroške ter odredi, da je treba povrniti celoten znesek ali del zneska denarja, plačanega v skladu s sklepom.

Zadnja posodobitev: 27/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.